



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 992

Warszawa, 14 września 2012 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy o nadzorze nad
rynkiem finansowym i niektórych
innych ustaw.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Jana Łopatę.

(-) Edmund Borawski; (-) Jan Bury; (-) Marek Gos; (-) Jarosław Górczyński; (-) Eugeniusz Tomasz Grzeszczak; (-) Mieczysław Kasprzak; (-) Eugeniusz Kłopotek; (-) Jan Łopata; (-) Mieczysław Marcin Łuczak; (-) Mirosław Maliszewski; (-) Krystyna Ozga; (-) Janusz Piechociński; (-) Józef Racki; (-) Marek Sawicki; (-) Henryk Smolarz; (-) Zbigniew Sosnowski; (-) Franciszek Jerzy Stefaniuk; (-) Andrzej Sztorc; (-) Genowefa Tokarska; (-) Piotr Walkowski; (-) Zbigniew Włodkowski; (-) Piotr Zgorzelski; (-) Stanisław Żelichowski.

Ustawa
z dnia..... 2012 r.
o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym
i niektórych innych ustaw

Art. 1. W ustawie dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2006 r. nr 157 poz. 1119 ze zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) Dokonuje się zmiany brzmienia art. 2, na następujące:

„Art. 2. Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku również poprzez rzetelną informację dotyczącą funkcjonowania rynku, przez realizację celów określonych w szczególności w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych, ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, ustawie z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych, ustawie z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego oraz ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych.”

2) Zmienia się treść art. 4 ust. 1 pkt 4) i nadaje się mu brzmienie:

„4) podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego, jego zagrożeń oraz podmiotów na nim funkcjonujących w celu ochrony uzasadnionych interesów uczestników rynku finansowego, w szczególności poprzez nieodpłatne publikowanie – w formie i czasie przez siebie określonym - ostrzeżeń i komunikatów w publicznej radiofonii i telewizji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji;

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2008 r., nr 231 poz. 1546, Dz.U. z 2010 r., nr 126 poz. 853, Dz.U. z 2011 r., nr 131 poz. 763.

3) W art. 4 ust. 1 po pkt 4) dodaje się pkt 4a) w następującym brzmieniu:

„4a) Jeżeli Komisja uzna to za konieczne i uzasadnione potrzebą dotarcia do szerokiego kręgu odbiorców, ostrzeżenia i komunikaty, o których mowa w pkt 4, mogą być publikowane również w innych niż wskazane w pkt 4 środkach masowego przekazu. Wynagrodzenie za publikację bądź emisję zostanie pokryte ze środków finansowych, którymi dysponuje Komisja zgodnie z art. 19 ustawy.”

Art. 2. W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z dnia 17 czerwca 2011 r.) wprowadza się następujące zmiany:

3) Art. 5 pkt 16 otrzymuje brzmienie:

„16) ocena zdolności kredytowej - ocena zdolności do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami, w terminach określonych w umowie o kredyt konsumencki, dokonywana przez kredytodawcę”;

4) W art. 7 ust. 1 dodaje się punkt 4 w następującym brzmieniu:

„4) informację czy podlega nadzorowi organów uprawnionych do nadzoru nad rynkiem finansowym w rozumieniu ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym.”

5) Dotychczasowe brzmienie art. 9 ulega skreśleniu i nadaje się mu następującą treść:

„Art. 9.1. Kredytodawca przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany do dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta.

2. Ocena zdolności kredytowej dokonywana jest na podstawie informacji uzyskanych od konsumenta lub na podstawie informacji pozyskanych z odpowiednich baz danych lub zbiorów danych zapewniających kompletność, wiarygodność i aktualność tych informacji.

3. Konsument jest zobowiązany do przedstawienia, na żądanie kredytodawcy, dokumentów i informacji niezbędnych do dokonania oceny zdolności kredytowej.

4. Jeżeli kredytodawcą jest bank, albo instytucja ustawowo upoważniona do

udzielania kredytów ocena zdolności kredytowej dokonywana jest zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe oraz innych regulacji obowiązujących te podmioty, z uwzględnieniem ust.1-3 niniejszego artykułu.”

- 6) W art. 5 pkt 15, art. 13 ust. 1 pkt 18, art. 40 ust. 2, art. 43 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim (Dz. U. z dnia 17 czerwca 2011 r.) oraz w art. 138c § 1a ustawy – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275, z późn. zm.²) oraz w art. 105 w ust. 4 w pkt 3 z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.³) skreśla się wyrażenie „ocena ryzyka kredytowego” i zastępuje wyrażeniem „ocena zdolności kredytowej”.

Art. 3. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe⁴ (Dz. U. 1997 Nr 140 poz. 939 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 7) W art. 105 ust. 4 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) pozostałym kredytodawcom - informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o którym mowa w art. 9 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim pod warunkiem uzyskania pisemnej zgody osoby, której informacje te dotyczą.”

Art. 4. W ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.)⁵ wprowadza się następujące zmiany:

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 106, poz. 672, Nr 152, poz. 1017 i 1018, Nr 217, poz. 1427 i Nr 225, poz. 1466.

³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401 i Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 192, poz. 1179, Nr 209, poz. 1315 i Nr 231, poz. 1546, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 71, poz. 609, Nr 127, poz. 1045, Nr 131, poz. 1075, Nr 144, poz. 1176, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 40, poz. 226, Nr 81, poz. 530, Nr 126, poz. 853, Nr 182, poz. 1228 i Nr 257, poz. 1724 oraz z 2011 r. Nr 72, poz. 388.

⁴ Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i poz. 1387, Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260, Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546, Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398, Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401, Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 42, poz. 272, Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 192, poz. 1179, Nr 209, poz. 1315, Nr 231, poz. 1546, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 71, poz. 609, Nr 127, poz. 1045, Nr 131, poz. 1075, Nr 144, poz. 1176, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 40, poz. 226, Nr 81, poz. 530, Nr 126, poz. 853, Nr 182, poz. 1228, Nr 257, poz. 1724, z 2011 r. Nr 72, poz. 388, Nr 126, poz. 715, Nr 131, poz. 763, Nr 134, poz. 779 i 781, Nr 165, poz. 984, Nr 199, poz. 1175, Nr 201, poz. 1181, Nr 232, poz. 1378, z 2012 r. Nr 855.

⁵ Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 660, Nr 171, poz. 1206, z 2008 r. Nr 157, poz. 976, Nr 223, poz. 1458, Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 157, poz. 1241, z 2011 r. Nr 34, poz. 173.

8) Dodaje się przepis art. 26a w następującym brzmieniu:

„Art. 26a. O wydaniu decyzji, o której mowa w art. 26 ust. 1 w stosunku do instytucji finansowej niepodlegającej nadzorowi nad rynkiem finansowym w rozumieniu ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2006 r. nr 157 poz. 1119 ze zm.⁶), Prezes Urzędu niezwłocznie informuje Komisję Nadzoru Finansowego.”

9) Dodaje się art. 31a w następującym brzmieniu:

„Art. 31a. Prezes Urzędu przekazuje organowi właściwemu w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym, informacje dotyczące działalności instytucji finansowych niepodlegających nadzorowi nad rynkiem finansowym, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie naruszenia przepisów prawa konsumenckiego oraz informuje ten organ o wszczętych postępowaniach w sprawach podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w stosunku do takich podmiotów.”

Art. 5. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275, z późn. zm.⁶) w art. 138c § 2 dodaje się punkt 4 w następującym brzmieniu:

„4) informacji czy podlega nadzorowi organów uprawnionych do nadzoru nad rynkiem finansowym w rozumieniu ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym.”

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie z upływem 30 dni od dnia jej ogłoszenia.

⁶ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r., nr 231 poz. 1546, Dz. U. z 2010 r., nr 126 poz. 853, Dz.U. z 2011 r., nr 131 poz. 763.

UZASADNIENIE

1. Aktualny stan prawny i projektowane zmiany. Cel wydania ustawy. Przewidywane skutki prawne.

Celem niniejszej nowelizacji jest wprowadzenie w polskim systemie prawnym regulacji dotyczących funkcjonowania rynku finansowego mających na celu zwiększenie poziomu ochrony uzasadnionych interesów konsumentów dokonujących czynności prawnych z różnymi instytucjami finansowymi. Przedmiotowa zmiana wychodzi naprzeciw aktualnym potrzebom uzupełnienia luk w ustawodawstwie i zmian na rynku finansowym mającym na celu zwiększenie ochrony uzasadnionych interesów uczestników tego rynku - konsumentów.

Zmiany w ustawie o nadzorze nad rynkiem finansowym.

Obecnie problematykę nadzoru nad instytucjami rynku finansowego reguluje ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym. Organem powołanym do sprawowania nadzoru jest na mocy ww. regulacji Komisja Nadzoru Finansowego, której działania nadzorcze prowadzą się do szeregu czynności wykonywanych w ramach kontroli pod kątem zgodności z prawem działalności banków i innych instytucji wymienionych w ustawach powołanych w art. 1 ustawy m. in. w ustawie *Prawo bankowe*. Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowanie tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości lecz również zaufania do rynku finansowego ze strony jego uczestników, a także zapewnienie ochrony ich interesów poprzez realizację celów określonych w przepisach szczególnych, w tym ustawy *Prawo bankowe*. Krąg podmiotów objętych obowiązkowym nadzorem finansowym jest ujęty w sposób szeroki i obejmuje m. in. wszystkie banki krajowe oraz oddziały banków zagranicznych, nie obejmuje jednak działalności innych podmiotów działających na

rynku usług finansowych w oparciu o zasadę swobody działalności gospodarczej takich jak firmy pożyczkowe, kredytowe i inne.

Działalność banków jako instytucji zaufania publicznego, dysponujących środkami finansowymi powierzonymi przez klientów jest działalnością niezwykle istotną zarówno z punktu widzenia samych klientów, jak i z punktu widzenia gospodarki całego państwa, a problemy z niewypłacalnością banku pociągają za sobą negatywne skutki dla całego systemu bankowego, innych przedsiębiorców oraz całego społeczeństwa. W związku z tym władze państwa za pośrednictwem właściwych organów ustanawiają normy prawne adresowane do instytucji bankowych, mające na celu określenie minimalnych standardów sprzyjających ograniczeniu nadmiernej ryzykownej działalności instytucji finansowych. Te unormowania zabezpieczające nie mają jednak zastosowania do działalności instytucji „parabankowych” działających w oparciu o zasadę swobody działalności gospodarczej, niepoddanych reżimowi nadzoru Komisji Nadzoru Finansowego. Takie rozwiązanie niesie za sobą przede wszystkim poważne zagrożenia w postaci nadużywania ryzyka w działalności, co może prowadzić do bankructwa, jak również do innych patologicznych zachowań, włącznie z przypadkami działań oszukańczych, żerujących na niewiedzy klientów nieposiadających profesjonalnej wiedzy z zakresu funkcjonowania rynku finansowego, procesów finansowych czy konsekwencji podejmowanych działań⁷.

Dlatego, w opinii projektodawców, koniecznym jest wprowadzenie odpowiednich działań zabezpieczających i chroniących konsumentów przed nieuczciwymi praktykami instytucji „parabankowych” w postaci m. in. wyposażenia Komisji Nadzoru Finansowego w uprawnienie do podejmowania działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego, jego zagrożeń oraz podmiotów funkcjonujących na tym rynku, w celu zwiększenia poziomu ochrony interesów uczestników rynku, w szczególności poprzez umożliwienie jej publikowania ostrzeżeń i komunikatów w publicznej radiofonii i telewizji w formie i czasie przez siebie określonym zawierających informacje zwiększające poziom świadomości konsumentów co do podejmowanych decyzji finansowych np. w przedmiocie

⁷ Patrz: Konsument na rynku usług finansowych, Raport TNS Polska dla UOKIK, TNS 2012; Przewodnik po usługach finansowych, UOKIK, Warszawa 2012.

niepodlegania przez niektóre podmioty finansowe nadzorowi KNF, jak również informacji o braku zabezpieczeń powierzonych takim podmiotom środków pieniężnych w Bankowym Funduszu Gwarancyjnym w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.

Takie informacje udostępnione w środkach masowego przekazu w formie komunikatów lub ostrzeżeń nie będą powodowały naruszenia dóbr osobistych podmiotów „parabankowych”, gdyż będą odzwierciedlały jedynie rzeczywistą sytuacją prawną takich podmiotów. W obecnym stanie prawnym, Komisja Nadzoru Finansowego mogła publikować listę podmiotów niepodlegających nadzorowi jedynie na swojej stronie internetowej. Wprowadzona nowelizacja usunie lukę w prawie, na podstawie której podnoszono wobec KNF zarzuty, że umieszczając na liście ostrzeżeń publicznych nazwy instytucji finansowych niepodlegających nadzorowi dochodzi do przekroczenia zakresu ustawowych kompetencji Komisji. Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu zapadłym w dniu 30.08.2011 r. o sygnaturze II GSK 1561/11, jednoznacznie opowiedział się za powyżej wspomnianą tezę, orzekając co następuje: *„Umieszczenie nazwy spółki "D." Sp. z o.o. z siedzibą we W. na stronie internetowej prowadzonej przez KNF w zakładce "ostrzeżenia publiczne" nie spowodowało dla wpisanego tam podmiotu żadnych skutków prawnych, np. w postaci pozbawienia go jakichkolwiek praw lub przysporzenia obowiązków. Wpis stanowi wyłącznie informację o tym, że spółka nie posiada uprawnień (zezwoleń) na prowadzenie określonej działalności bankowej. **Sama ta informacja nie jest źródłem zakazu prowadzenia takiej działalności. Jej opublikowanie nie narusza również dóbr osobistych spółki, ponieważ takich skutków nie można przypisać stwierdzeniu okoliczności nie budzących wątpliwości co do zgodności z prawem i ze stanem faktycznym**”*.

Publikacja komunikatów i ostrzeżeń będzie dokonywana – w zamierzeniu projektodawców - nieodpłatnie w publicznej radiofonii i telewizji w rozumieniu ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji oraz w formie i czasie określonym przez Komisję. Ponadto, jeżeli Komisja uzna to za konieczne ze względu na potrzebę dotarcia do szerokiego kręgu odbiorców lub do konkretnej ich grupy, może zlecić publikację komunikatów i ostrzeżeń w komercyjnych środkach masowego

przekazu, również o ogólnopolskim zasięgu. W takiej sytuacji wynagrodzenie za emisję lub publikację pokryte zostanie ze środków finansowych będących w dyspozycji KNF, a pochodzącymi z opłat uiszczanych na jej rzecz przez banki i inne instytucje poddane nadzorowi finansowemu zgodnie z art. 19 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym⁸.

Zmiany w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim.

Wprowadzone w art. 2 i art. 3 projektu ustawy zmiany mają na celu zlikwidowanie rozbieżności w terminologii używanej w *ustawie o kredycie konsumenckim* oraz w ustawie *Prawo bankowe*, a także uzupełnienie luki prawnej, która powoduje różnicowanie sytuacji prawnej banków, innych instytucji uprawnionych do wykonywania czynności bankowych z mocy ustaw szczególnych oraz innych kredytodawców w rozumieniu *ustawy o kredycie konsumenckim* - podmiotów niepodlegających nadzorowi nad rynkiem finansowym w zakresie badania zdolności kredytowej potencjalnych klientów - konsumentów.

Art. 5 pkt 16 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z dnia 17 czerwca 2011 r.) wprowadza w ustawodawstwie polskim pojęcie „oceny ryzyka kredytowego” potencjalnego klienta będącego konsumentem, do którego zobowiązane są wszystkie instytucje udzielające kredytu konsumenckiego. Zgodnie przepisem powołanym powyżej, ocena ryzyka kredytowego zdefiniowana jest jako „ocena zdolności konsumenta do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami, w terminach określonych w umowie o kredyt konsumencki, dokonywana przez kredytodawcę”.

Powyzsza definicja pozostaje w sprzeczności z prawem unijnym w szczególności z brzmieniem art. 8 Dyrektywy 2008/48 w sprawie umów o kredyt konsumencki. Artykuł ten stanowi wyraźnie, iż „Państwa członkowskie zapewniają przeprowadzanie przez kredytodawcę przed zawarciem umowy o kredyt oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie wystarczających informacji

⁸ Ustawa dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, Dz. U. z 2006 r. nr 157 poz. 1119 ze zm.

przekazanych mu w stosownych przypadkach przez konsumenta oraz, w razie konieczności, na podstawie informacji uzyskanych z odpowiedniej bazy danych. Państwa członkowskie, których ustawodawstwo wymaga od kredytodawców dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie informacji z danej bazy danych, mogą zachować ten wymóg.”

Należy w tym miejscu podkreślić, że pojęcie „oceny ryzyka kredytowego” jest znacznie szersze i nie przystające znaczeniowo do pojęcia „oceny zdolności kredytowej”, którą dyrektywa wyraźnie odróżnia od ryzyka kredytowego. Ocena ryzyka kredytowego dotyczy transakcji na tle całego portfela kredytowego banku i jego skutków dla banku jako całości, stąd odnosi się do ryzyka banku związanego z zaangażowaniem kapitału przy udzielaniu kredytu, natomiast ocena zdolności kredytowej to indywidualna ocena możliwości spłaty przez kredytobiorcę kredytu w określonych terminach spłaty wraz z odsetkami i prowizjami. Dyrektywa wyraźnie wskazuje na ocenę zdolności kredytowej, bo dotyczyć ma ona konkretnej osoby-konsumenta i jego możliwości spłaty kredytu. Wynikiem badania zdolności kredytowej jest stwierdzenie jej istnienia bądź też braku, natomiast przy badaniu ryzyka kredytowego bank odwołuje się do zasad swojej polityki kredytowej określonej z uwzględnieniem stosownych uchwał i rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego i to od tych zasad kredytodawcy zależy, czy właściwe danemu kredytobiorcy parametry są wystarczające do udzielenia kredytu.

Obowiązek badania zdolności kredytowej, błędnie nazywanej w polskiej ustawie o kredycie konsumenckim „oceną ryzyka kredytowego” jest na gruncie prawa europejskiego utożsamiany z postulatami odpowiedzialnego kredytowania i pożyczania. W motywach Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23.04.2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki⁹, ustawodawca europejski jednoznacznie stwierdził, że państwa członkowskie powinny podjąć właściwe działania, biorąc pod uwagę specyficzne cechy swojego rynku kredytów, w celu promowania odpowiedzialnych praktyk na wszystkich etapach kredytowych stosunków umownych. Jak wskazuje się dalej, szczególnie ważne jest, aby na rozwijającym się rynku kredytów, kredytodawcy nie angażowali się w

⁹ Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, z dnia 22.5.2008, L 133/66.

nieodpowiedzialne udzielanie pożyczek lub udzielanie kredytów bez uprzedniej oceny zdolności kredytowej, a państwa członkowskie powinny sprawować odpowiedni nadzór w celu uniknięcia takich zachowań (motyw 26 Dyrektywy).

Wskazać dodatkowo należy, iż termin „ocena ryzyka kredytowego” zdefiniowany został w ustawie o kredycie konsumenckim tak samo jak termin „ocena zdolności kredytowej” w ustawie - Prawo bankowe. Sformułowanie w ten sposób definicji świadczy o niespójności terminologicznej w ramach polskiego porządku prawnego. Zgodnie z Dyrektywą 2008/48/WE z dnia 23.04.2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki zdolność kredytową powinni badać wszyscy kredytodawcy w jej rozumieniu tj. zarówno banki, jak i inni kredytodawcy. Utrzymanie w ustawie o kredycie konsumenckim terminu „ocena ryzyka kredytowego” prowadzi w istocie do sytuacji, w której bank udzielając kredytu konsumenckiego będzie prowadził ocenę ryzyka kredytowego, a udzielając kredytu komercyjnego, innego niż konsumencki, będzie badał zdolność kredytową, przy czym dokonując oceny ryzyka kredytowego przy kredycie konsumenckim powinien zgodnie z art. 9 ust. 4 uwzględniać art. 70 ustawy z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe, czyli obowiązek badania zdolności kredytowej. Ma to istotne znaczenie o tyle, iż zgodnie z powszechnie przyjętym na gruncie prawa bankowego poglądem, istnieje publicznoprawny zakaz udzielania kredytów podmiotom niedającym gwarancji wypłacalności¹⁰. Celem tego zakazu jest ochrona deponentów w ten sposób, aby zgromadzone przez nich środki pochodzące z dokonanych wkładów nie były udostępniane osobom o niewiarygodnej zdolności kredytowej. Konsekwentnie więc - jak podnosi się w doktrynie prawa bankowego - o ile obowiązek badania „zdolności kredytowej” oznacza jednocześnie publicznoprawny zakaz udzielania kredytów osobom nieposiadającym zdolności kredytowej¹¹, o tyle obowiązek oceny „ryzyka kredytowego” oznacza jedynie (według definicji ustawowej) obowiązek zbadania zdolności do spłaty, ale bez jednoczesnego uzależnienia podjęcia decyzji kredytowej od jej wyniku. Mocą art. 70 ustawy *Prawo bankowe* ma być bowiem chroniony nie tyle bank, co przede wszystkim jego deponenci, albowiem to oni powierzają bankowi środki finansowe, które ów bank

¹⁰ J. Molis, Komentarz do art.70 ustawy - Prawo bankowe, w: *Prawo bankowe. Komentarz. Tom I i II*, Zakamycze, 2005.

¹¹ *Ibidem*.

następnie obciąża ryzykiem (art. 2 ustawy *Prawo bankowe*). Bezpośrednie ograniczenie ryzyka banku prowadzi więc *de facto* do pośredniego ograniczenia ryzyka deponentów, a co za tym idzie - leży w ich interesie. Z tych względów, Komisja Nadzoru Finansowego jest uprawniona w ramach swoich uprawnień nadzorczych badać w jaki sposób bank przestrzega wymogów udzielenia kredytu podmiotom posiadającym zdolność kredytową¹².

Należy podkreślić, iż w aktualnym stanie prawnym ustawodawca polski - wbrew jednoznacznym postanowieniom Dyrektywy 2008/48/WE, które w żaden sposób nie różnicują kredytodawców konsumenckich w zakresie ich obowiązków - wprowadza odmienne kryteria badania zdolności kredytowej potencjalnych kredytobiorców dla banków oraz kredytodawców niebankowych. Jeśli bowiem bank odmawia udzielenia kredytu właśnie ze względu na brak zdolności kredytowej kredytobiorcy, do czego jest obowiązany przepisami prawa bankowego, to inne niż banki instytucje czyli cała pozostała część rynku kredytowego, która na mocy ustawy o kredycie konsumenckich obowiązana jest jedynie do oceny ryzyka kredytowego, stosować może w istocie zdecydowanie mniej restrykcyjne zasady udzielania kredytów konsumenckich co w istocie przeczy celom Dyrektywy w zakresie przeciwdziałania nadmiernemu zadłużeniu konsumentów i zapobieganiu nieodpowiedzialnemu udzielaniu zwłaszcza pożyczek przez firmy pożyczkowe. Z uwagi więc na to, że przepis Dyrektywy (art. 8) jest w swej treści jednoznaczny i nie zawiera – poza zastrzeżeniem dotyczącym obowiązku oceny zdolności kredytowej wynikającym z ustawodawstwa krajowego (co w polskim ustawodawstwie oznacza obowiązek nałożony ustawą *Prawo bankowe* na banki) – zastrzeżenia dającego swobodę ustawodawcy krajowemu w jego implementacji – artykuł ten powinien zatem podlegać pełnej harmonizacji w polskim prawie.

Podsumowując należy stwierdzić, iż wbrew postanowieniom dyrektywy unijnej postanowienia polskiej regulacji ustawy o kredycie konsumenckim różnicują obowiązki kredytodawców konsumenckich bankowych od niebędących bankami (parabanków) i ułatwiają tym ostatnim udzielanie kredytów osobom, które by ich nie

¹² *Ibidem*

uzyskały w banku ze względu na podwyższone ryzyko braku spłaty lub negatywną historię kredytową. Utrzymanie takich regulacji przeczy przede wszystkim celom uchwalenia Dyrektywy 2008/48/WE w postaci zapobiegania nadmiernemu zadłużeniu konsumentów i przeciwdziałaniu nieodpowiedzialnym praktykom rynkowym w postaci udzielania pożyczek bez badania zdolności kredytowej potencjalnego kredytobiorcy, doprowadzających w konsekwencji do jego nadmiernego zadłużenia przeradzającego się niejednokrotnie w „spirale zadłużenia”. Wobec powyższego, proponowana przez projektodawców zmiana jest w pełni uzasadniona i konieczna.

Kolejną zmianą przedmiotowej nowelizacji jest wprowadzenie w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 *Prawo bankowe* (Dz. U. 1997 Nr 140 poz. 939 z późn. zm.) zmiany art. 105 ust. 4 stanowiącego o obowiązku banku udostępniania innym podmiotom informacji stanowiących tajemnicę bankową. Warunkiem bowiem odpowiedzialnego kredytowania jest prawidłowa ocena zdolności kredytowej konsumenta. Aby jednak ta ocena była prawidłowa i wiarygodna, kredytodawca powinien opierać ją na danych aktualnych, rzetelnych i kompletnych.

Obecnie na mocy art. 105 ust. 4 ustawy, banki mogą wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, utworzyć instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania innym bankom - informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z wykonywaniem czynności bankowych oraz w związku ze stosowaniem metod statystycznych, innym instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów - informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są niezbędne w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń oraz instytucjom kredytowym - informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie niezbędnym do oceny ryzyka kredytowego konsumenta, o którym mowa w art. 9 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Powyższa zmiana jest konieczna, gdyż literalne brzmienie art. 105 ust. 4 pkt 3 ustawy *Prawo bankowe* w obecnym kształcie umożliwia udostępnienie ww. informacji jedynie instytucjom kredytowym, którymi są zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy, podmioty mające swoją siedzibę za granicą Rzeczypospolitej Polskiej na terytorium jednego z państw

członkowskich Unii Europejskiej, prowadzące we własnym imieniu i na własny rachunek na podstawie zezwolenia właściwych władz nadzorczych, działalność polegającą na przyjmowaniu depozytów lub innych środków powierzonych pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym i udzielaniu kredytów lub na wydawaniu pieniądza elektronicznego.

Projekt nowelizacji rozszerza katalog podmiotów, którym banki mają obowiązek udostępnić informacje stanowiące tajemnicę bankową w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, na innych kredytodawców (również tych w rozumieniu art. 5 pkt 2 ustawy o kredycie konsumenckim tj. na wszystkich przedsiębiorców, którzy w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, udzielają lub dają przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu) pod warunkiem uzyskania pisemnej zgody osoby, której informacje te dotyczą. W opinii projektodawców, ocena zdolności kredytowej dokonywana przez innych kredytodawców konsumenckich powinna być dokonywana również w oparciu o bazy danych zapewniające kompletne, wiarygodne i aktualne informacje. Zgodnie bowiem z art. 9 ust. 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki, każde państwo członkowskie zapewnia kredytodawcom z innych państw członkowskich dostęp do baz danych wykorzystywanych w tym państwie członkowskim do oceny zdolności kredytowej konsumentów, z zastrzeżeniem konieczności zapewnienia warunków dostępu na zasadach niedyskryminujących. Ustawa o kredycie konsumenckim definiuje bazy danych zgodnie z art. 5 pkt 15 jako *zbiory danych prowadzone dla celów oceny ryzyka kredytowego przez instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z 9.04.2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych*. W Dyrektywie z kolei, mowa jest o „bazach danych”, które służą „ocenie zdolności kredytowej”, a nie o jakichkolwiek innych bazach danych. W związku z powyższym, ustawa winna odnosić się do pojęcia baz danych jako zbiorów danych służących ocenie zdolności kredytowej. Takie rozumienie baz danych pozostaje w zgodzie zarówno z postanowieniami Dyrektywy, jak i z polskimi regulacjami w tym zakresie. Jako przykład można wskazać wydaną

przez Komisję Nadzoru Finansowego Rekomendację T. W dokumencie tym, Komisja Nadzoru Finansowego wskazuje wyraźnie na konieczność korzystania przez banki z własnych i zewnętrznych baz danych przy ocenie zdolności kredytowej klienta detalicznego. KNF zaleca, aby banki oceniały wiarygodność i rzetelność baz danych oraz aby wykorzystywały w zarządzaniu ryzykiem bazy, które zawierają kompletne, wiarygodne i aktualne informacje oraz aby były to bazy zawierające odpowiednią liczbę rekordów (zapisów) w przedziale czasu, a więc aby były to bazy zawierające dane historyczne. Ponadto KNF nakazuje, aby banki przekazywały do takich baz dane kompletne i aktualne. Zatem chodzi tu o takie bazy, które zapewnią kredytodawcy dostęp do danych kompletnych, a więc danych o zobowiązaniach wszystkich klientów podmiotów przekazujących dane do bazy (wierzycieli), zarówno danych o wywiązywaniu się ze zobowiązań, jak i o zaległościach w spłacie tych zobowiązań, a ponadto pozwolą prześledzić wcześniejszą historię kredytową (historię zobowiązań) konsumenta. Takimi danymi dysponują tylko rejestry kredytowe (instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z 29.08.1997 r. - Prawo bankowe) i takie dane powinny być w pierwszej kolejności wykorzystane do oceny zdolności kredytowej. Natomiast informacje gospodarcze gromadzone przez biura informacji gospodarczej jako pozbawione cech kompletności w rozumieniu Rekomendacji T (są to zbiory, które nie zawierają informacji historycznych, z tych zbiorów informacje o zadłużeniu powinny być usuwane ustawowo w terminie 14 dni po ich spłacie przez dłużnika) mogą być oczywiście wykorzystywane, ale jedynie jako dodatkowe (uzupełniające) źródło wiedzy pozwalającej weryfikować zdolność kredytową (ryzyko kredytowe według ustawy).

Poddając analizie prawidłowość implementacji art. 9 Dyrektywy do polskiego porządku prawnego zwrócić należy uwagę, że art. 105 ust. 4 ustawy *Prawo bankowe* – jako podstawa funkcjonowania rejestrów kredytowych - pozwalał dotychczas na gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie informacji objętych tajemnicą bankową dla celów oceny zdolności kredytowej jedynie bankom i tzw. instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów (spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym). Implementując dyrektywę do polskiego ustawodawstwa do powyższego katalogu dodano jedynie instytucje kredytowe w zakresie informacji stanowiących

tajemnicę bankową w obszarze niezbędnym do oceny ryzyka kredytowego konsumenta, o którym mowa w art. 9 ustawy z 12.05.2011 r. o kredycie konsumenckim (art. 105 ust. 4 pkt 3), czyli dodano w istocie jedynie kategorię kredytodawców z innych państw członkowskich, którzy nie prowadzą w Polsce bezpośrednio działalności w formie oddziału lub nie notyfikowały w Polsce prowadzenia działalności transgranicznej (czyli kredytodawców z innych państw członkowskich, którzy na obszarze poza granicami RP kredytują polskich obywateli lub rezydentów). Uniemożliwienie dostępu do rejestrów kredytowych wszystkim innym kredytodawcom konsumenckim (innym niż banki, instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów i instytucje kredytowe, tj. np. firmom pożyczkowym) oznacza, że jedynymi bezpośrednimi bazami zewnętrznymi, które dla tej części kredytodawców konsumenckich mogą być wykorzystywane dla oceny ryzyka kredytowego pozostają biura informacji gospodarczej, co w konsekwencji stanowi naruszenie traktatowych reguł konkurencji i zasady swobody przepływu usług określonych w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Zgodnie z brzmieniem art. 8 Dyrektywy to kredytodawca decyduje, z której bazy danych chce skorzystać. Przyjęte obecnie rozwiązanie legislacyjne art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe powoduje, że kredytodawca inny niż bank, SKOK lub instytucja kredytowa pozbawiony jest takiego wyboru. W każdej bowiem sytuacji zmuszony będzie korzystać z usług biura informacji gospodarczej. Dla tych kredytodawców wbrew unijnym regułom konkurencji wprowadza się monopol jednej z baz danych w rozumieniu ustawy, tj. biur informacji gospodarczych czyli baz, które dla bezwzględnie wymaganego przez Dyrektywę obowiązku oceny ryzyka kredytowego mogą mieć znaczenie jedynie pomocnicze. Konsekwencją przyjęcia tej zasady jest również dość jednoznaczny wniosek, że ta część polskich kredytodawców konsumenckich będzie w gorszej sytuacji niż podmioty z innych krajów członkowskich UE, które mieszczą się w definicji instytucji kredytowych z innych krajów członkowskich. Zasada wzajemności wymiany informacji kredytowej, która uznana została przez Grupę ekspertów Komisji Europejskiej do spraw historii kredytowej za kluczową (*key principle*) dla spełnienia wymogów nałożonej Dyrektywą zasady niedyskryminacji w dostępie do baz danych - nie będzie w

obecnym stanie prawnym w tym zakresie spełniona. Bezpośrednia dostępność informacji z baz danych właściwych dla oceny zdolności kredytowej (czyli przede wszystkim rejestrów kredytowych) jest więc niezbędna i nie może być ograniczona.

Jednocześnie celem zachowania zasady priorytetu ochrony tajemnicy bankowej i zachowania szczelności systemu oraz zapewnienia pełnej ochrony danych osobowych, proponuje się modyfikację polegającą na dodaniu obowiązku posiadania upoważnienia – zgody konsumenta w przypadku udostępniania przez rejestr kredytowy danych na rzecz kredytodawcy konsumentckiego innego niż banki i instytucje kredytowe. Obiektywnie uzasadnione jest również w tym przypadku zachowanie dodatkowych zabezpieczeń w odniesieniu do mechanizmu dostępu do baz danych (informacji stanowiących tajemnicę bankową) kredytodawców niebędących bankami. Zabezpieczeniami tymi są procedury uzyskiwania dostępu do informacji stanowiących tajemnicę bankową tylko w zakresie, w jakim informacje te są niezbędne w związku z udzielaniem kredytów konsumentckich i przeprowadzeniem oceny ryzyka w rozumieniu ustawy o kredycie konsumentckim (prawidłowo: oceny zdolności kredytowej).

Celem wprowadzenia następnej zmiany - art. 7 ust. 1 ustawy o kredycie konsumentckim jest nałożenie na kredytodawców lub pośredników kredytowych dodatkowego obowiązku polegającego na podawaniu w reklamach dotyczących kredytu konsumentckiego w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny, oprócz danych takich jak stopa oprocentowania kredytu, całkowita kwota kredytu czy rzeczywista roczna stopę oprocentowania, również obowiązkowej informacji czy dany kredytodawca podlega nadzorowi organów uprawnionych do nadzoru nad rynkiem finansowym czyli Komisji Nadzoru Finansowego. Niezamieszczenie takiej informacji w reklamie będzie stanowiło wykroczenie, za które przewidywana jest kara grzywny, z czym związana jest zmiana art. 138c § 2 Kodeksu wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275, z późn. zm.).

Zmiany w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przedmiot niniejszej nowelizacji w zakresie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.¹³) dotyczy przede wszystkim zmian regulacji postępowania w sprawie podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uregulowanego w art. 26 ww. ustawy. Zgodnie z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, stosowanie przez przedsiębiorców praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów jest bezwzględnie zakazane. Z kolei art. 24 ust. 2 ustawy zawiera ustawową definicję praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. I tak zgodnie z jego brzmieniem, pod pojęciem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów rozumie się "godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy". Pomocne w zdefiniowaniu praktyki, o której mowa w art. 24 ust. 2 ustawy jest przytoczenie uzasadnienia jednej z decyzji Prezesa UOKiK, w której wskazał on, że *"źródłem tego rodzaju praktyk nie jest siła ekonomiczna i władza rynkowa profesjonalisty, ale jego przewaga nad nieprofesjonalnymi uczestnikami obrotu, przejawiająca się nie tyle w indywidualnych transakcjach, co w relacjach z nieskonkretyzowaną - co do ilości - grupą odbiorców"*¹⁴. W zakresie tego pojęcia będzie się mieścić również jednorazowe, incydentalne czy też okazjonalne zachowanie (działanie lub zaniechanie) przedsiębiorcy, jeśli tylko jego skutkiem będzie naruszenie zbiorowych interesów konsumentów¹⁵.

Z zakazem praktyk powiązana jest kompetencja Prezesa UOKiK do podjęcia postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i zakończenia takiego postępowania decyzją administracyjną. Zgodnie z art. 26 ust. 1 Ustawy, w przypadku naruszenia powyższego zakazu przez popełnienie czynu, który

¹³ Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 660, Nr 171, poz. 1206, z 2008 r. Nr 157, poz. 976, Nr 223, poz. 1458, Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 157, poz. 1241, z 2011 r. Nr 34, poz. 173.

¹⁴ Decyzja Prezesa UOKiK z dnia 11.03.2005 nr. RGD 16/2005, Dz. UOKiK nr 2, poz. 20.

¹⁵ M. Sieradzka, Komentarz do art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz., Lex 2008.

odpowiada definicji praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu wyda decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania (a jeżeli przedsiębiorca już zaprzestał stosowania tej praktyki - decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającej jej zaniechanie - art. 27 ust. 2 ustawy).

Proponowana przez projektodawców nowelizacja wprowadza zmianę w postaci dodania w Rozdziale 2 ustawy art. 26a, na mocy którego Prezes Urzędu będzie zobowiązany niezwłocznie poinformować organ właściwy do nadzoru nad rynkiem finansowym tj. Komisję Nadzoru Finansowego o podjęciu decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującej jej zaniechanie wobec instytucji finansowej niepodlegającej nadzorowi finansowemu w rozumieniu ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym. Taka regulacja umożliwi z kolei Komisji podjęcie działań zmierzających do wyjaśnienia, czy taka instytucja nie narusza przepisów prawa bankowego i innych ustaw szczególnych regulujących rynek finansowy i podjęcia ewentualnych działań np. w postaci zawiadomienia właściwych jednostek Prokuratury. Ponadto Komisja będzie mogła, w sytuacji gdy uzna to za konieczne i uzasadnione, podjąć działania zmierzające do poinformowania konsumentów o niepodleganiu przez takie instytucje nadzorowi oraz niepodleganiu regulacjom prawa bankowego, w postaci publikacji komunikatów lub ostrzeżeń, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4 i 4a.

Kolejna ze zmian dotyczy wprowadzenia art. 31a ustawy, mocą którego ustawodawca nałożyłby na Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, obowiązek przekazywania Komisji Nadzoru Finansowego informacji dotyczących działalności instytucji finansowych niepodlegających nadzorowi, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie naruszenia przepisów prawa konsumenckiego oraz zobowiązanie do poinformowania Komisji o wszczętych wobec takich podmiotów, postępowania w sprawach podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Dzięki uzyskaniu takich informacji Komisja Nadzoru Finansowego będzie mogła w bardziej optymalny sposób wykonywać swoje ustawowe zadania m. in. w zakresie działania na rzecz zapewniania ochrony interesów

uczestników rynku finansowego i skorzystać ze swoich ustawowych uprawnień przewidzianych w ustawie o nadzorze nad rynkiem finansowym.

2. Przewidywane skutki społeczne i finansowe nowelizacji.

Projektowana nowelizacja wywoła pozytywne skutki społeczne w postaci upowszechnienia wiedzy na temat rynku finansowego oraz zachodzących na nim procesów i funkcjonujących podmiotów, lecz również zwiększy zaufanie konsumentów do instytucji na nim działających. Powyższa zmiana oddaje nastroje społeczne Polaków oczekujących uzyskania szerszych informacji na temat podmiotów działających na rynku usług finansowych a niepodlegających nadzorowi KNFu. Ponadto zmiany powyższe wyposażą odpowiednie instytucje w uprawnienia, dzięki którym będą one mogły w sposób bardziej efektywny informować uczestników rynku finansowego o podmiotach niepodlegających nadzorowi. Interes konsumentów będzie dodatkowo chroniony poprzez zobowiązanie wszystkich kredytodawców do podawania w reklamach kredytów konsumenckich – informacji czy dany przedsiębiorca podlega lub nie podlega nadzorowi. Nadto, nałożenie na wszystkich kredytodawców, w tym banki i instytucje niebankowe jednakowych obowiązków w zakresie badania zdolności kredytowej kredytobiorców będących konsumentami doprowadzi w skali całego społeczeństwa do pozytywnych skutków w postaci zmniejszenia stopnia nieodpowiedzialnego zadłużania się Polaków, a w skali jednostkowej do podejmowania bardziej racjonalnych decyzji finansowych. Przedmiotowa zmiana pozwoli na zwiększenie wiedzy i świadomości finansowej Polaków np. w przedmiocie działalności firm finansowych przyjmujących depozyty, które nie są – w przypadku ich upadłości – gwarantowane w Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.

Przedmiotowe zmiany nie spowodują skutków finansowych w postaci obciążenia budżetu państwa, ani jednostek samorządu terytorialnego.

3. Oświadczenie o przeprowadzonych konsultacjach.

Projekt nie został poddany konsultacjom w myśl art. 34 ust. 3 Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2012 r. poz. 32).

4. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot niniejszej nowelizacji jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

5. Przedmiotowy projekt zmiany ustawy nie powoduje konieczności wydania aktów wykonawczych.

Warszawa, 8 listopada 2012 r.

BAS-WAPEiM-2771/12

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym i niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Jan Łopata)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. ze poz. 32), sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projektowana regulacja zmierza, jak wskazuje projektodawca w uzasadnieniu do projektu (str. 7), do zwiększenia poziomu ochrony uzasadnionych interesów konsumentów dokonujących czynności prawnych z instytucjami finansowymi. Projektodawca realizuje ten cel nowelizując następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. Nr 157 poz. 1119 ze zm.), zwaną dalej „ustawą o nadzorze nad rynkiem finansowym”,
- ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.), zwaną dalej „ustawą o kredycie konsumenckim”,
- ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.), zwaną dalej „Prawem bankowym”,
- ustawę z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), zwaną dalej „ustawą o ochronie konkurencji”, a także
- ustawę z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275 ze zm.), zwaną dalej „kodeks wykroczeń”.

Projektowana nowelizacja ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym zmierza do upoważnienia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) do prowadzenia działań edukacyjnych i informacyjnych dotyczących funkcjonowania tego rynku. Projektodawca proponuje, by cele nadzoru nad rynkiem finansowym były realizowane za pomocą rzetelnej informacji dotyczącej funkcjonowania tego rynku oraz by KNF mogła chronić uzasadnione interesy jego uczestników przez publikowanie w środkach masowego przekazu

odnoszących się do niego ostrzeżeń i komunikatów (projektowane art. 2 i art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy o nadzorze). Czynności podejmowane przez KNF będą mogły obejmować również działalność instytucji parabankowych, a zatem jednostek organizacyjnych innych niż banki, które wykonują czynności bankowe określone w art. 5 ust. 1 Prawa bankowego, jeżeli przepisy odrębnych ustaw upoważniają je do tego (art. 5 ust. 5 Prawo bankowe). Ostrzeżenia i komunikaty mają być publikowane nieodpłatnie w publicznej radiofonii telewizyjnej oraz odpłatnie w innych środkach masowego przekazu.

Projekt ustawy wprowadza trzy zmiany do ustawy o kredycie konsumenckim. Pierwsza modyfikacja dotyczy pojęcia „oceny zdolności kredytowej”, którą stanowi „ocena zdolności do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami, w terminach określonych w umowie o kredyt konsumencki, dokonywana przez kredytodawcę”. Projekt ustawy zmierza do zmiany nazwy definiowanego pojęcia (definiendum), w taki sposób by pojęcie „oceny zdolności kredytowej” zastąpiło pojęcie „oceny ryzyka kredytowego”, użyte w art. 5 pkt 16 ustawy o kredycie konsumenckim. Druga zmiana, jaką projekt ustawy wprowadza do ustawy o kredycie konsumenckim, dotyczy informacji zawieranych w reklamach dotyczących tego kredytu. Projektodawca przewiduje, by kredytodawcy i pośrednicy kredytowi, oprócz danych określonych w art. 7 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, dotyczących stopy oprocentowania kredytu, całkowitej kwoty kredytu i rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, uwzględniali również informacje, czy podlegają oni nadzorowi organów uprawnionych do nadzoru nad rynkiem finansowym. Niezamieszenie takiej informacji w reklamie stanowić ma wykroczenie, za które przewidywana jest kara grzywny, z czym związana jest zmiana art. 138 c § 2 kodeksu wykroczeń (art. 5 projektu ustawy). W końcu, trzecia zmiana wprowadzana do ustawy o kredycie konsumenckim dotyczy sposobu dokonywania oceny zdolności kredytowej. W obecnym stanie prawnym art. 9 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim przewiduje, że ocena ta sporządzana jest m.in. „na podstawie informacji zawartych w bazie danych lub zbiorze danych kredytodawcy”. Intencją projektodawcy jest by ocena ta była dokonywana „na podstawie informacji pozyskanych z odpowiednich baz danych lub zbiorów danych zapewniających kompletność, wiarygodność i aktualność tych informacji”. Ponadto projekt ustawy przewiduje, że ocena zdolności kredytowej będzie wykonywana zarówno przez banki, jak i przez instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów.

Modyfikacja wprowadzana do Prawa bankowego dotyczy jego art. 105 ust. 4. Upoważni ona banki, by wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, tworzyły instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji stanowiących tajemnicę bankową, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, w rozumieniu art. 9 ustawy o kredycie konsumenckim, pod warunkiem uzyskania pisemnej zgody osoby, której informacje te dotyczą. Informacje te mają być udostępniane również

kredytodawcom, o których stanowi art. 5 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, a zatem przedsiębiorcom, którzy w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej lub udzielają lub dają przyrzeczenia udzielania konsumentom kredytów. Obecnie informacje te są udostępniane bankom, instytucjom ustawowo upoważnionymi do udzielania kredytów i instytucjom kredytowym.

Projekt ustawy modyfikuje też dwa przepisy ustawy o ochronie konkurencji. Po pierwsze nakłada na Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta (Prezesa UOKiK) obowiązek niezwłocznego poinformowania KNF o wydaniu decyzji uznającej, że instytucja finansowa, niepodlegająca nadzorowi nad rynkiem finansowym w rozumieniu ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, dopuściła się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów oraz nakazującej zaniechanie jej stosowania (projektowany art. 26 ustawy o ochronie konkurencji i konsumenta). Po drugie, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że tego rodzaju instytucja naruszyła przepisy prawa konsumenckiego, wówczas Prezes UOKiK przekaze organowi właściwemu w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym informacje dotyczące jej działalności, jak również poinformuje ten organ o wszczętych postępowaniach w sprawach podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (proponowany art. 31a ustawy o ochronie konkurencji i konsumenta).

Projekt ustawy w art. 6 przewiduje, że ustawa wejdzie w życie z upływem 30 dni od dnia jej ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ze względu na przedmiot projektu, należy przeanalizować go pod kątem zgodności z następującymi aktami prawnymi:

- art. 49 i art. 56 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE) zakazującymi państwom członkowskim ograniczania swobód przedsiębiorczości i świadczenia usług;
- dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającą dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. Urz. UE L 133 z 22.5.2008, str. 66), zwanej dalej „dyrektywą 2008/48/WE” i
- dyrektywą 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (Dz. Urz. UE L 177 z 30.6.2006, str. 1), zwanej dalej „dyrektywą 2006/48/WE”.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Istotą noweli ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym jest upoważnienie KNF do upowszechniania informacji na temat funkcjonowania rynku finansowego w Polsce. Działania te KNF ma prowadzić w formie kampanii reklamowych w środkach masowego przekazu. Rozpowszechnianie prawdziwych informacji dotyczących stanu prawnego lub faktycznego, np. tego, czy dany podmiot podlega pod nadzór KNF, nie można uznać za ograniczenie swobód przedsiębiorczości lub usług (art. 49 i art. 56 TfUE). Pogląd ten wesprzeć można argumentacją użytą w postanowieniu Naczelnego Sądu Administracyjnego, który stwierdził w sprawie o sygn. II GSK 1561/11, że umieszczenie nazwy określonej spółki na stronach internetowych KNF w zakładce „ostrzeżenia publiczne” nie spowodowało dla wpisanego tam podmiotu żadnych skutków prawnych, np. w postaci pozbawienia go praw lub przysporzenia obowiązków. Kampanie informacyjne KNF nie będą zatem wywoływać skutków prawnych, w tym również takich, które ograniczałby prawa podmiotów nimi objętych. Przepisy te nie naruszają prawa UE.

Zmiany wprowadzane do ustawy o kredycie konsumenckim wymagają oceny pod kątem zgodności z dyrektywą 2008/48/WE. W szczególności projektowany art. 5 pkt 16 ustawy o kredycie konsumenckim należy przeanalizować w świetle art. 8 ust. 1 dyrektywy 2008/48/WE, który dotyczy obowiązku przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej. Przytoczony przepis dyrektywy przewiduje, że państwa członkowskie zapewniają przeprowadzanie przez kredytodawcę, przed zawarciem umowy o kredyt, oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie wystarczających informacji przekazanych mu, w stosownych przypadkach, przez konsumenta oraz, w razie konieczności, na podstawie informacji uzyskanych z odpowiedniej bazy danych. Państwa członkowskie, których ustawodawstwo wymaga od kredytodawców dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie informacji z danej bazy danych, mogą zachować ten wymóg. Dyrektywa nie definiuje pojęcia zdolności kredytowej, z jej przepisów wynika jednak, że jest to zdolność przypisywana konsumentowi (kredytobiorcy) do spłaty zaciągniętego kredytu na warunkach określonych w umowie zawartej z kredytodawcą. Wniosek taki wysnuć można z art. 9 dyrektywy 2008/48/WE oraz z motywu 26 jej preambuły, które stanowią, że bez uszczerbku dla przepisów dyrektywy 2006/48/WE dotyczących ryzyka kredytowego, na kredytodawcach powinien spoczywać obowiązek sprawdzania zdolności kredytowej każdego z konsumentów. Obecnie obowiązujący art. 5 pkt 16 ustawy o kredycie konsumenckim tę przypisywaną kredytobiorcom zdolność określa mianem ryzyka kredytowego. Ryzyko to oznacza tymczasem niebezpieczeństwo, na które narażony jest kredytodawca, że kredytobiorca nie spłaci zaciągniętego kredytu. Każdy kredytodawca samodzielnie określa poziom ryzyka kredytowego (politykę zarządzania ryzykiem), jakie zamierza ponieść w

związku z prowadzoną przez siebie działalnością kredytową, a ocena zdolności kredytowej kredytobiorcy umożliwia mu jego minimalizację. W tym świetle projekt ustawy, zmieniając nazwę pojęcia definiowanego w art. 5 pkt 16 ustawy o kredycie konsumenckim z „oceny ryzyka kredytowego” na „ocenę zdolności kredytowej”, jest zgodny z prawem UE.

Ocena zgodności projektowanego art. 7 ust. 1 pkt 4 ustawy o kredycie konsumenckim, przewidującego, że kredytodawcy i pośrednicy kredytowi, w reklamach dotyczących kredytów konsumenckich, mają obowiązek uwzględniać informację, czy podlegają oni nadzorowi organów uprawnionych do nadzoru nad rynkiem finansowym, wymaga odniesienia się do art. 4 dyrektywy 2008/48/WE. Przepis ten określa standardowe informacje podawane w reklamie umów o kredyty konsumenckie. Uwzględnione w tym artykule dane mają charakter minimalny, i co wyraźnie podkreśla art. 4 ust. 2 dyrektywy 2008/48/WE – przykładowy. Ustawodawcy krajowi uprawnieni są zatem do ustalania innych danych uwzględnianych w reklamach promujących kredyty konsumenckie. Oznacza to, że proponowane w ustawie rozwiązanie jest zgodne z prawem UE.

Projektowany art. 9 ustawy o kredycie konsumenckim, stanowiący o bazach danych, z których pozyskiwane są informacje na temat zdolności kredytowej kredytobiorców, należy ocenić pod kątem zgodności z art. 8 ust. 1 i 9 dyrektywy 2008/48/WE. Dyrektywa ta, w art. 8 ust. 1 stanowi, że tego rodzaju informacje są pozyskiwane od konsumenta oraz w razie konieczności, „z odpowiednich baz danych”. Artykuł ten przewiduje też, że państwa członkowskie, w których ustawodawstwo wymaga od kredytodawców dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie informacji z danej bazy danych, mogą zachować ten wymóg. Oznacza to, że art. 8 ust. 1 dyrektywy 2008/48/WE pozostawia państwom członkowskim pewien margines swobody regulacyjnej w zakresie określenia baz danych, z których mogą korzystać kredytobiorcy dla celów określania zdolności kredytowej ich kredytobiorców. Artykuł 9 ust. 1 dyrektywy 2008/48/WE zobowiązuje natomiast państwa członkowskie do zapewnienia kredytodawcom z innych państw członkowskich dostępu do baz danych wykorzystywanych w tym państwie członkowskim do oceny zdolności kredytowej konsumentów. Warunki tego dostępu nie mogą być dyskryminacyjne. Z tego punktu widzenia przepisy projektu ustawy stanowiące o „odpowiednich bazach danych lub zbiorach danych zapewniających kompletność, wiarygodność i aktualność tych informacji”, z których mają korzystać kredytodawcy w celu oceny zdolności kredytowej kredytobiorców, są zgodne z prawem UE.

Zmiana wprowadzana do projektowanego art. 105 ust. 4 Prawa bankowego ma umożliwić kredytodawcom, którzy nie są bankami, instytucjami ustawowo upoważnionymi do udzielania kredytów ani instytucjami kredytowymi, dostęp do informacji stanowiących tajemnicę bankową, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumentów, pod

warunkiem uzyskania pisemnej zgody osoby, której informacje dotyczą. Obecnie dostęp do tego rodzaju informacji mają banki, instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów i instytucje kredytowe. Przyjęcie projektowanych przepisów będzie oznaczało, że dostęp do tego rodzaju informacji będzie przysługiwało innym kredytodawcom, tj. przedsiębiorcom, którzy w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej udzielają lub dają przyrzeczenia udzielania konsumentom kredytów. Rozwiązanie takie jest zgodne z art. 8 dyrektywy 2008/48/WE, który nakłada na państwa członkowskie ogólnie sformułowany obowiązek zapewnienia, by kredytodawcy, przed zawarciem umowy o kredyt, mieli możliwość dokonania oceny zdolności kredytowej kredytobiorców. Pojęcie kredytodawcy zdefiniowane zostało w art. 3a dyrektywy 2008/48/WE w sposób funkcjonalny, i oznacza osobę fizyczną lub prawną, która udziela kredytu lub daje przyrzeczenie udzielania kredytu w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej. Nie budzi wątpliwości również to, że informacje stanowiące tajemnicę bankową są kredytodawcom przydatne dla oceny zdolności kredytowej konsumentów. Z tego punktu widzenia omawiane przepisy projektu ustawy są zgodne z prawem UE.

W końcu, nowelizacja ustawy o ochronie konkurencji ma zobowiązywać Prezesa UOKiK do informowania KNF o przypadkach, w których instytucje finansowe niepodlegające nadzorowi nad rynkiem finansowym naruszają zbiorowe interesy konsumentów oraz przepisy konsumenckie. KNF ma być również informowana o postępowaniach prowadzonych przez Prezesa UOKiK przeciwko tego rodzaju instytucjom. Kwestie te nie są objęte zakresem regulacji prawa UE.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym i niektórych innych ustaw nie jest niezgodny z prawem UE.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Zbigniew Wrona

Warszawa, 8 listopada 2012 r.

BAS-WAPEiM-2772/12

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym i niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Jan Łopata) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projektowana regulacja nowelizuje następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. Nr 157 poz. 1119 ze zm.), zwaną dalej „ustawą o nadzorze nad rynkiem finansowym”,
- ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.), zwaną dalej „ustawą o kredycie konsumenckim”,
- ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.), zwaną dalej „Prawem bankowym”,
- ustawę z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), zwaną dalej „ustawą o ochronie konkurencji”, a także
- ustawę z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275 ze zm.), zwaną dalej „kodeks wykroczeń”.

Projektowana nowelizacja ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym zmierza do upoważnienia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) do prowadzenia działań edukacyjnych i informacyjnych dotyczących funkcjonowania tego rynku. Projektodawca proponuje, by cele nadzoru nad rynkiem finansowym były realizowane za pomocą rzetelnej informacji dotyczącej funkcjonowania tego rynku oraz by KNF mogła chronić uzasadnione interesy jego uczestników przez publikowanie w środkach masowego przekazu odnoszących się do niego ostrzeżeń i komunikatów (projektowane art. 2 i art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy o nadzorze). Czynności podejmowane przez KNF będą mogły obejmować również działalność instytucji parabankowych, a zatem jednostek organizacyjnych innych niż banki, które wykonują czynności bankowe określone w art. 5 ust. 1 Prawa bankowego, jeżeli przepisy odrębnych ustaw upoważniają je do tego (art. 5 ust. 5 Prawo bankowe). Ostrzeżenia i komunikaty mają być publikowane nieodpłatnie

w publicznej radiofonii telewizji oraz odpłatnie w innych środkach masowego przekazu.

Projekt ustawy wprowadza trzy zmiany do ustawy o kredycie konsumenckim. Pierwsza modyfikacja dotyczy pojęcia „oceny zdolności kredytowej”, którą stanowi „ocena zdolności do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami, w terminach określonych w umowie o kredyt konsumencki, dokonywana przez kredytodawcę”. Projekt ustawy zmierza do zmiany nazwy definiowanego pojęcia (definiendum), w taki sposób by pojęcie „oceny zdolności kredytowej” zastąpiło pojęcie „oceny ryzyka kredytowego”, użyte w art. 5 pkt 16 ustawy o kredycie konsumenckim. Druga zmiana, jaką projekt ustawy wprowadza do ustawy o kredycie konsumenckim, dotyczy informacji zawieranych w reklamach dotyczących tego kredytu. Projektodawca przewiduje, by kredytodawcy i pośrednicy kredytowi, oprócz danych określonych w art. 7 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, dotyczących stopy oprocentowania kredytu, całkowitej kwoty kredytu i rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, uwzględniali również informacje, czy podlegają oni nadzorowi organów uprawnionych do nadzoru nad rynkiem finansowym. Niezamieszenie takiej informacji w reklamie stanowić ma wykroczenie, za które przewidywana jest kara grzywny, z czym związana jest zmiana art. 138 c § 2 kodeksu wykroczeń (art. 5 projektu ustawy). W końcu, trzecia zmiana wprowadzana do ustawy o kredycie konsumenckim dotyczy sposobu dokonywania oceny zdolności kredytowej. W obecnym stanie prawnym art. 9 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim przewiduje, że ocena ta sporządzana jest m.in. „na podstawie informacji zawartych w bazie danych lub zbiorze danych kredytodawcy”. Intencją projektodawcy jest by ocena ta była dokonywana „na podstawie informacji pozyskanych z odpowiednich baz danych lub zbiorów danych zapewniających kompletność, wiarygodność i aktualność tych informacji”. Ponadto projekt ustawy przewiduje, że ocena zdolności kredytowej będzie wykonywana zarówno przez banki, jak i przez instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów.

Modyfikacja wprowadzana do Prawa bankowego dotyczy jego art. 105 ust. 4. Upoważni ona banki, by wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, tworzyły instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji stanowiących tajemnicę bankową, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, w rozumieniu art. 9 ustawy o kredycie konsumenckim, pod warunkiem uzyskania pisemnej zgody osoby, której informacje te dotyczą. Informacje te mają być udostępniane również kredytodawcom, o których stanowi art. 5 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, a zatem przedsiębiorcom, którzy w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej lub udzielają lub dają przyrzeczenia udzielania konsumentom kredytów. Obecnie informacje te są udostępniane bankom, instytucjom ustawowo upoważnionymi do udzielania kredytów i instytucjom kredytowym.

Projekt ustawy modyfikuje też dwa przepisy ustawy o ochronie konkurencji. Po pierwsze nakłada na Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta (Prezesa UOKiK) obowiązek niezwłocznego poinformowania KNF o wydaniu decyzji uznającej, że instytucja finansowa, niepodlegająca nadzorowi nad rynkiem finansowym w rozumieniu ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, dopuściła się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów oraz nakazującej zaniechanie jej stosowania (projektowany art. 26 ustawy o ochronie konkurencji i konsumenta). Po drugie, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że tego rodzaju instytucja naruszyła przepisy prawa konsumenckiego, wówczas Prezes UOKiK przekaze organowi właściwemu w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym informacje dotyczące jej działalności, jak również poinformuje ten organ o wszczętych postępowaniach w sprawach podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (proponowany art. 31a ustawy o ochronie konkurencji i konsumenta).

Projekt ustawy zawiera przepisy objęte zakresem regulacji prawa UE, w tym w szczególności dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającą dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. Urz. UE L 133 z 22.5.2008, str. 66). Nie ustanawia jednak przepisów, których nieprzyjęcie prowadziłoby do niezgodności z powyżej wskazaną dyrektywą.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym i niektórych innych ustaw **nie jest** projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Zbigniew Wrona



PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 3 grudnia 2012 r.

BSA III - 021- 451/12

SEKRETARIAT SZEFA KS

Ldz.

Data wpływu 04.12.2012

Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze!

W odpowiedzi na pismo z dnia 21 listopada 2012 r., GMS-WP-173-340/12 uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy na podstawie art. 1 p. 3 ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 23 listopada 2002 r. (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) nie uznaje za celowe opiniowania **poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym i niektórych innych ustaw.**

Z poważaniem

Stanisław Dąbrowski
Stanisław DĄBROWSKI



Rzecznik Ubezpieczonych

www.rzu.gov.pl

Aleksandra Wiktorow

Warszawa, 13-12-2012

RU/282/AD/12

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 14 12 2012

**Pan Minister
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu**

ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 21 listopada 2012 r., sygn.: GMS-WP-173-342/12 w sprawie *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym i niektórych innych ustaw*, otrzymane przez Rzecznik Ubezpieczonych w dniu 26.11.2012 r., uprzejmie informuję, że w ramach posiadanych kompetencji, wynikających z ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych (Dz. U. nr 124 poz. 1153 z późn. zm.), Rzecznik nie zgłasza uwag do projektu.

Z poważaniem

Alina



Prezes Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Małgorzata Krasnodębska - Tomkiel



Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

DPR - 070-38/12/AW

SEKRETARIAT SZEFKA KS

Adres:

Data wpływu 11.12.2012

Warszawa, 11.12.2012 r.

Pan
Lech Czapla
Szef
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze

W nawiązaniu do pisma z dnia 21 listopada 2012 r. (znak: GMS-WP-173-342/12) przekazującego poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw, uprzejmie informuję, że mając na względzie główny przedmiot zmian w ww. projekcie ustawy, organem właściwym do przygotowania stanowiska Rządu do projektu - zgodnie z procedurą określoną w uchwale Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221 z późn. zm.) - jest Minister Finansów.

Jednocześnie pragnę wskazać, iż Prezes UOKiK przekazał opinię do przedmiotowego projektu ustawy do zmian mieszczących się w ramach swoich ustawowych kompetencji w piśmie do Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2012 r. (znak pisma: DPR-070-38/12).

2 powierawem

Małgorzata Krasnodębska - Tomkiel
Prezes
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów